

B A J A

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelen minden vasarnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	5 ft.	kr.
Fél évre	2	50
Negyed évre	1	30
Néptanítóknek egész évre	4	
Egyes szám ára	10	

Hirdetési díjak:

Háromhasthos petit sor	8	kr.
Nyitlécen soronként	15	
Bélyeg minden hozgatásáért	30	

Szerkesztői Iroda,

hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:
Hajnald utca, régi posta épület.
 Levél-ek csak bermetesen fogadtatnak el. Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalban — N á n a y L a j o s könyvnyomdája — küldendők be (Bödögér, Scheibner-féle ház.)

Városi ügyek.

Gazdasági tanácsos ur betérjeszti a máthézi ugarföldök bérbéruása iránt megtartott árverés eredményéről szóló árverési jegyzőkönyvet, mely szerint csak a IV. majorsági tábla földéért ígért 20 forint hasznóbér, a többi földekre nézve pedig a kiküldött áron túl senki sem ígért — ennél fogva a gazdasági szakosztály azon véleményét jelenti ki, miszerint tekintettel a múlt évi kedvező termésre a gabonának meglehetősen árára, és a bérleti árakra, az utóbb említett földekért is a tavali árt megkapthatóknak reményli, azért a IV. tábla földre tett ígretet is — minthogy az a többi közt a legjobb; — helyben nem hagyandónak véleményezi.

Az árverés alkalmával egyébiránt egy zárt ajánlat iv benyújtott Kohn Herman által 388. szám alatt, melyben a most nevezett az I. és II. tábla összesen 1320 hold majori földeket majorsági kezelésre a gazdasági épületeknek általa való felépítése feltételével 12 évre bérbé venni ajánlkozik, ugy hogy az első 6 évben 7 ft 50 kr, a másik 6 évben 9 ft 60 forintot fizetné éventeként, — az építkezési költségek fejében pedig a bérlet ideje alatt éventeként egyenlő részletekben a hasznóbéri összegből levonásokkat tenne.

A gazdasági szakosztály Kohn ezen ajánlatát jegyzőkönyvében elfadott indokoknál fogva, melegen ajánlja elfogadandónak, oly módosítással: hogy a bérlet tartama csak 10 évre szabályoztatnák, az építkezési költségek pedig 10,000 forintban állapítatnának meg, és halár azelőttől kezdve a bérlet ideje alatt éventeként csak 1000 forint vonhatna le a fizetendő hasznóbérből. — És ebbe a bérlet is beleegyezett.

Tanácsi vélemény.

Az árverés eredményére nézve a szakosztályal a tanács is egyetért, Kohn Herman ajánlatát illetőleg azonban a gazdasági szakosztály javallatához hozzá nem járulhat, — s ezt következő indokolja:

A »Baja« tárcája.

Egy leányka emlékkönyvébe.

Dongva szállógal a méh a réten
 Egy virágról, más világra szépen;
 Mézet gyűjtöget a míg tavasz van,
 Gyűjt, gyűjt, s baha hordja nyomban,
 Haza hordja míg hely van a kasban;
 És midőn az észak bős viharja
 A virágot, lombot letiporja
 Mely virult a zöld mezőn a réten:
 Akkor méhecskénk lakában régen
 Békén eldögöl tavasi mézen.
 Életed koránny drága leányka
 Te is így tégy: édesen dalolva
 Gyűjtögesd-füzd legeszebb daluzdóred
 A melyk közöttök megtetszett szivednek
 Az legyen plántája szívednek,
 Tedd el azt, mert éved sietnek —
 És ha rég tellett tavasz korányod
 E dalodban újra feltaláld!

M.

Björnson Björnstjerne.

Schmidt után Dr. Ferenczy József.
 (Folytatás és vége.)

Ezért képezi a természet iránti érzéskis s annak költői kifejezése kiválólag a germánok sajátosságát. Amint örült a fiatal Björnson hideg téli időt át a derült tavaszoknak, az erdők és mezők üde zöldjének, úgy képző-

A gazdasági szakosztály ezen javallatában felelmeiti — miként a mellékelt kimutatásban is kitüntetve van, — hogy az 1875. 76. 77-ik évi bérletek átlaga 9 ft 8 krt tesz a Kohn féle bérletnek öt évig 7 ft 50 kral másik öt évben pedig 9 ft 60 kral fizetendő összege 8 ft 25 krt átlagot mutat, tehát ugy mond csak 83 kral kevesebbet, és így ennek alapján a gazdasági szakosztály kiszámítja, hogy 10 éven át a jövedelemen csak 10956 ft csökkenés mutatkozik, — melynek recompenzációját a kész gazdasági épületekben, az eddigi mód szerint kiadtni szokott földek megkeveselésében, s emél fogva jobb áron leendő elkelthesében, végre pedig a majorsági kezelés mellett a földeknek meliorációjában jobbtételében látja.

A hiba azonban először is ott van, hogy a gazdasági szakosztály az átlag kitüntetésénél csak 3 évet vett számításba, még pedig egy jóbb évet mellett két rosszát, az 1878-ik évet pedig egészen mellőzte. — Pedig az 1878-ik évi tavaszi vetés alá kerülő földek már kivannak adva, és ha az őszi földekért csak a tavali eredmény számítatik is, mint ezt a gazd. szakosztály jelentéseként maga is reményli, — az átlag kiszámításánál már az 1878-ik évről is tekintetbe kell venni, mert az átlag kiszámításánál mindenesetre helyesebb alapot nyújt az: ha páros számban két rossz évvel két jobb állítatik szembe.

Ha tehát helyesebben ezen 4 évi bérjövetelemnek átlaga vétetik számításba akkor ezen átlag, — mint a mellékelt kimutatásból kitétnék 9 ft 64 krt tesz, mivel pedig Kohn Herman az első 5 évben holdankint csak 7 ft 50 krt, tehát 2 ft 14 kral kevesebbet fizetne, ez által a jövedelem csökkenés, éventeként 2824 forintot, öt év alatt pedig 14,120 ftot tenne 1320 hold után. De még ez sem mind azon csökkenés, mely Kohn bérleténél felmerülne, mert hiszen az évi bérlet összegéből még jogsítra lenne az építkezésként éventeként 1000 forintot tehát 5 éven át 5000 forintot le vonni. — Ezen levonás és a kevesebb befizetésből fennbék kimutatott 14,120 forint jövedelem-csökkenés tesz összesen 19120 forintot.

A másik 5 év alatt miután Kohn már ekkor

9. forintot fizetne holdjától, — a különbözet csak 64 krt tenne, mely 64 kral az 1320. hold összegét megsokszorozva az jövedelem-csökkenés már csak 844 ft 80 kr, 5 évre pedig 4224 forint lenne. — Azonban ehhez is hozzá adva az épületekért éventeként levandó 1000. — vagy 5. évre 5000 forintot a jövedelem-csökkenés ezen másik 5. évre összesen 9224 forintot tenne. —

Összevonva már most miúd a 5 éves időszakoknak jövedelem-csökkenését tenne 28,344 forintot vagyis 10 év alatt ennnyivel kevesebb jövedelme lenne a városnak, mint a most divó rendszer mellett.

A mi a gazdasági szakosztályának azon indoklását illeti, hogy a város 10 ezer forintos, de többet is megőró kész épületeket kapna, melynek fejében a bérlet éventeként csak ezer forintot nyerne, vagyis az épületekbe fektetett tőkénének 10% kamatját — a tanács ezen indoklást nagyon illusoriusnak tartja, — mert hogy az illusorium inkább kitűnjő. fordítsuk meg a dolgot. — Ugyanis ha a város jövedelmeiből 1000 forintot nélkülözhet (pedig a javallatunk az építési levonás fejében nélkülöznie kellene) nem-e lenne jobb ezt minden évben valamely pénzintézetnél elhelyezni, a mi tíz év alatt a városnak hozna kamatot, s oly szép összegre emelkednék, hogy azon 10 év múlva udonatj épületeket lehetne elkészíltetni, még a bérletől 10 év után mégis csak megviselt épületeket venne át a város.

Nem volna-e tehát helytelen tett ha a szóban forgó 1000 forintot, — melyet a város részére jobban lehetne kamatjai által hasznosítani — a bérletnek adni, és ezen felül öt még azon praemiumban is részesíteni, hogy másoknál sokkal olcsóbban kapja a bérletet.

Ezen két ellentét tehát kellő világosságba állítja, hogy a szakosztály javallatának elfogadásá által a város igen nagy veszteséget szenvedne még a bérletől 10 év múlva a már félig elviselt épületeket.

A gazdasági szakosztályának 2-ik indoka is az tudni illik, hogy az eddigi mód szerént bérbé adandó városi földeknek mennyiségű majorság felállításá által megkevesesedvén, kaposabbak lenné-

ben tanulmányozni és megismerni az egyszerű falusi népet szerelmében és gyűlöletében, gyengédségeiben és zordonságaiban; gyermeki, naiv örömeiben, játékaiban, tánczaiban, énekeiben, minden érelyi és erkölctelen-ségeiben.

Ha valakinek ez alakok szokatlanul, idegenszerűleg tünnek fel, gondolja meg, hogy bennök is ember-sziv dobog és pedig oly melegen, mint a föld akármely más pontján lakónál, tehát az ő érzelmeik is époly bennök sőt tartósabbak; szóval az általános emberi érdekeknek bennök, s ezért novellái nemcsak Norvégiában o vas-tannak bámullat. A szó legszebb értelmében általános falusi történetek ezek.

Az összes europai irodalmakban volt koronként egy bizonyos időszak, midőn a romantika által phantómk utáni kapkodás, valótlán idealismus uralgott, s általános volt az ohaj valamely biztos alap iránt.

Realismus lett a jelszó a drámaiban époly mint az elviselő prozánban, joggal lehetett tehát óhajtani az üres, feszes idealismus és elfajzott romanticismus enyész-tét és a realismus megszüldülését.

Azonban ami a görögök és rómaiak bukóikai költsézetében, vagy az előbbeni századok ábrándjaiban hiányzott, a belső igazság s a dolgok valódi objectiv fellegőssá; azt a realismus sem nyújtotta mindig, legalább nem teljesen.

Björnson előzőire sok tekintetben alkalmazható e kifogás, kik falusi történetek rajzában — különösen azok, kik a falusi életet saját megfigyelések alapján épen nem ismerték — rajzoltak fel alakjaikat oly ártatlan boldog idylli állapotban rajzolták, mint Rousseau a ma-

nek, és a hiány a mi Kohn bérletnél mutatkoz-
nék, a nagyobb kereset, és ebből eredhető drá-
gább bérlet által fedezve lenne, szinte tarthat-
lan, — mert hiszen a bérletek árai nem csupán
a bérbeadó földek mennyiségétől, hanem más
gazdasági conjuncturától is főleg pedig az évi
gazdasági viszonyoktól függenek, — de mert to-
vábbá a körülfekvő vidékeken is nagy mennyiségű
bérbé adandó földek vannak, egy majorságnak fel-
állítására drágább bérleteket nem fogna előidézni,
legfeljebb a környékbeli földbirtokosok nyerne meg
bérlelői azokat, a kik eddig a közelükben fekvő
városi földeket szivesebben vették ki bérbé — a
többi városi földek bérleti árának emelkedését te-
hát a majorság felállításáról várni legalább is
nagyon ingatag számítás, — ily ingatag számi-
tással pedig kísérletet tenni nem tanácsos.

A gazdasági szakosztály 3-ik indokát: hogy
a majorságlag kezelé bérlet lejártával a földek
megjavított állapotban jönnének vissza a város
kezéré, és az által akkor többlet jövedelmének
a gazdasági tan elvek és tapasztalatok szerént
a tanács alaposnak, és helyesnek elismeri ugyan
csak hogy a városnak fenálló anyagi viszonyai, midőn
a jövedelemnek hiányát most is 20 százalék
pótadával kell fedezni, — midőn az adminisztratio
kiadásai az újabb törvényes intézkedések folytán 12
ezer forinttal szaporodtak, — midőn a város a
múltból származott válságos perekből kik nem
bontakozott, midőn az osztrák nemzeti banknál
fenlővő tartozásának törlesztésére minden évben
28,000 forintot fordítania kell a gazd. szakosz-
tály javallata folytán 10 év alatt azon 28 ezer
forintra mgó jövedelem nélkülözésést nem engedik,
midőn tehát az adott viszonyok közt a megél-
hetésről, ugyszólván a mindennapi kenyér szükség-
letéről van szó, a tanács meztékent a 10 év
utáni nagyobb jövedelem reményében a gazd. sza-
kosztály által javasolt majorsági kezelésre meg-
kívántató áldozatot meghozni nem lehet.

A tanács tehát, midőn ezen körülményeknek
megtfontolása után a gazd. szakosztály javallatát
ez idő szerént el nem fogadhatónak találja.

Kelt Baján 1878. évi februárhó 12 én tar-
tott közgyűléséből

Fővárosi levél.

Budapest, 1878. febr. elején

Tisztelt szerkesztő ur! Egy vérgengő veréb
két tigrist falt fel ebédre; fél tucazt sült hal,
mely e jelenet tanuja volt, gyászhymmust kezdett
zengeni; egy téntartó tudomást nyert a vérgeng-
zésről, átsapott a medrén és két tartományt boi-
tott el hullámvával.

Ne tessék megjedni, csak kultúgyérünk po-
litikájáról akarok kissé szólni:

Azon udvaronc, ki XIV. Lajos kérdésére,
hogy mikor született légyen? azt felelte, hogy „a
mikor Önök tetszik Sir!“ bizonyára nem tanusit-
ott nagyobb udvariasságot uralkodója iránt, mint

ga minden képzelhető erényekkel feldisített termé-
zet emberét, melyre Voltaire oly találólag jegyezte
meg, hogy az ember kedvet kaplat közöttök négy ké-
z-láb futkosni. A fogékony városi kedély a kedves nyá-
jas falusi nép felé fordult: „Björnson holdog nép! —
kiáltott fel — mely ment vagy a várostól.“

Mindenki a toujours perdrix szerint a legfinomabb
inyesiklandó csemegéktől visszavágyódot az egészsé-
ges, erősítő házi étkekhez; hasonló módon irányult
Róma világváros figyelmé a tájzolt kulturától és fimo-
tított luxustól a mezei csend és egyszerűség felé,
hogy ott az egyszerű szokások és a hamisíthatlan ter-
mézet hatása alatt emlékedjék.

Azonban a lelkesültség, mely ama várost unotta-
kat ellenkezésbe hozta a falusi étlettel, egyszersmind
gátolást állt utjába a falusi egyszerűség tiszta felfogá-
sának.

Nem másként jutott Rousseau is utopikus kép-
zeteihez, melyeket magának a természetnek felel al-
kotat, kinek élete előtte kedves idyll gyantán látszik.
Mélián merülhet fel tehát a kérdés: vajon hát csaku-
gyan étek e Theokrit s utánzója Virgil által rajzolt
pásztorok Szicília és felső Italia mezén? Bizonyára
ép oly kevéssé, mint amennyire nem tekinthető nyá-
jas természetbernek az Alpekek közé vágyódó.

Ha már most ezek után azt mondjuk, hogy mind,
ezen ferdéségek, e csodálatos alkotások Björnsonnál
nem találhatók, ezzel novelláink főelőnye ki van
emelve; alakjait belső valóság, plastika jellemzik. Az ő
falusi emberei vérből és húsból állanak, de azért nem
nyersekek, nem bérdoitalanok.

A ndrassy gróf és a Lloyd (e kettő egyet-
számít) midőn leckét adva az illem tanából, azzal
biztatgatják a magyar népet, hogy „nem illik bi-
zalmatlankodni a czár szavaiban, míg világosan
nem győződünk meg arról, hogy rá akar szedni.“
Nem lesz-e már akkor késő? arról nem fészol ékes
szavu kultúgyérünk és inspirált közlönye.

Georges Sand valamely művében azt
mondja: „a pokol lehetetlenség, mert két hét
alatt megszoknók borzadalmait.“ Igaza van! Ugy
beleléltük magunkat a kínos várakozásba, hogy
egészen rendes állapotnak vesszük már, más mörk
a kétségbeesés örvényébe döntött volna.

Nem bánt az hogy legjobb barátunk üterét
átmetszé a brutális erőszak kése, hogy nem csep-
penként de árként zudalva folyik el vére.

Nem bánjuk már hogy torkunkon a szorító
kéz, melynek önkényétől függ további létünk, mi
a „lét és nemlét“ kérdése felett Hamlet mód-
jára csak szavaini és phrazisokat gyártani tudunk,
de küzdeni érte nem!

Excellentiás Kerkápolyi lefolyt hé-
ten jónak látta kis borsot törni a kormány orra
alá; kik excellentiát ismerik, tudják, hogy bors
annál csipősebb, minél szebb burokban nyujtatott.
Tudnivaló dolog az is, hogy excellentia nemcsak
ügyes de ékes szónok is — mi nem akadályozza
azt, hogy csipős megjegyzései fájdalmat ejtsenek
a kormány testén.

Hiába a karvágás csak akkor is vágás, ha
finom dombor művekkel diszített eszközzel ejte-
tik.

A kormány megszokta már, hogy Kerká-
polyi ügyes dialectikája és még ügyesebb so-
phiatikája rejtsse el a nemzetgazdasági köpenyen
támadt szakadásokat.

Kerkápolyi elsőrendű tehetség; nincs az or-
szágyűlésnek embere, ki azt oly beható tanul-
mányok tárgyává tette volna, az ő votuma leg-
többet nyom it t súlyban.

Valódi melancholia rejlett tehát azon tekin-
tetben, melylyel Széll u majd a hűtlen el-
vártas könyörületre kérte; — „Et tu mi fili Ca-
role!“ — majd a nevető ellenzékét nézte vé-
gig.

Igaz ugyan, hogy ezeknek sincs valami nagy
okuk a vigságra, mert azzal hogy rosznak tűn-
tetik fel a kormány eljárását az alkudozásokban,
még nem mutattak utat jobb állapotok létesítésé-
re. Hogy is mondta csak a cigány, midőn lud-
lopáson rajtakapták? Nem-e azt hogy „bárcsak
meg volnék már verve!“ — Tudjuk, hogy sor-
sunk előbb utóbb a lakoma árát kifizetni, hogy
a mi zsetünköl kerül ki a kiegyezési örömdáldo-

Hasonlítanak a tájképhez, mely környézi őket.

Az iskolamester és lelkes sem hiányozhatnak kö-
zülök, jóllehet fáradságteljes létben tengődnek, de ők
a népek tanácsadói, ők a vidék bizalmas férfai.

Björnson styje művészieltlen, s minden rhetorikai
cizfrázat nélküli; néha az őstamentomni mesterkélet-
len szónoklatokra emlékeztet, mert megjegyzendő a
skandináv már gyermekkorában jártas a földhálóban, s
Björnson egyszerű falusi alakjai a valósághoz híven
a bibliai idézeteknek, és kivonatoknak nagy számmal
rendelkeznek.

Amint azonban a különben esendes, nyugalmas,
nem ritkán lassu norvégik a felébredő szenvedély vá-
ratlanul elragadja, épu gy rohamosan tüzelheti fel e
beszédnek esendes, szabályos menete.

Vannak ugyan keménységei s egyenetlenségei
Björnson styljenek, de ez csak annak tulajdonítható,
hogy költészetében hiányzik ama kerekdedség és sima-
ság, melyet az olvasó nem szivesen nélkülöz, de azért
nem szabad őt utánzással vádolni, mely alapját talán
styljenek bizonyos készíltelében bírná. Oly minden
izében költői kedély, mint Björnson, utánzóvá nem
lehet.

A ki novelláiból csak néhány sors olvas is, érezni
fogja ama mondas hatását: tolle, lege; vedd és ol-
vasd!

Björnson más téren is bir érdemmel, népét nem-
zeti drámával ő ajándékozta meg; eziránt hevilt már
ifjkorában, midőn az első darabot látta, s rá is illik
amit „a halászeány“ kábon mond: „Amidőn teljesen

más ára, és az operatio fájdalmainak előérzetében
van is elég okunk felsóhajtani: „Bár csak meg-
volnánk már verve!“

A farsang háborítatlan veti hullámaint; Car-
nelvo hercegségének legkisebb gondja arra, mi
történik a világban? És ha némelykor árnyéket
vet a politikai láthatár felegtornyosulása egy
nevetünk és tovább írítjuk a gyönyörök kelyhét.

Soha annyi eljegyzés mint az idén! Mintha
az emberiség sejtene, hogy ezután lesz csak igazi
háad el háad, kiki iparkodik tőle teltetőleg ki-
mulatni magát. Aprés nous le déluge!

Az arab rege meséli, hogy valahányszor fia-
tal ember házassodik, jó geniusa fájdalmasan felki-
ált. Társai hozzá sietnek és tudakolják fájdalom
kitörése okát. — Ismét elveszt számomra egy
lélek! mond ez. Szegény genius, biz te egészen
belerekedhetél az idén a sok fájdalmas felkiál-
tásban!

(Vége következik.)

Taber Robert.

Meghívás

az Arad-hegylaj borvásárra.

Tartatik: Aradon, 1878. márcz. hó 16, 17. és 18-án.

A magyar borvidékek között az aradi-hegy-
alja igen nevezetes helyet foglal el, mert nemcsak
annak 10,000 katastralis holdat meghaladó terü-
lete, hanem kedvező fekvésén, forgalmi s közle-
kedési összeköttetésein kívül, termékeinek kitünő
anyaga és ennek tiszta kezelése is kiváló termé-
szeti s üzleti előnyöket biztosítanak számára.

A londoni párisi és bécsi világtárlatok, to-
vábbá a belföldi kiállítások alkalmával az aradi
borok mindig elsőrendű kitüntetésekben részesül-
tek, de a jelenkor fejlődésének színvonalára mos-
tanáig itt fel nem emelkedett kereskedelem nem
tudta azok megbecsülhetlen előnyeit kellőleg fel-
használni.

Az alig egy pár éve keletkezett kereskedel-
mi és iparkamarának is idő kellett, meg magát
a borászat valódi szükségéi tekintetében tájéko-
za, de később csakhamar meg kellett győződnie
arról, hogy az aradi-hegylajai boroknak csak al-
kalmat kell szerezni, s azok az őket joggal meg-
illető helyet minden rendkívüli eszközök segélye
nélkül is, csupán ismeretök terjesztése által, a
versenytelén minden bizonynal elfoglalandják

Az aradi hegylajai kitünő termékei közül
a fehér magyaradi szitali bor zamata, higság és
könnyen emészthetőség tekintetében a legjobb
franciaborokkal bátran sikra szállhat, s ezek
felett még azon előnye van, hogy ritka nyíni-

megérté mi a színmű, s mit tehetnek a nagy színészek,
felemelkedett és mondá: „ez a legnagyobb a földön ez
én hivatásom is,“ ez tehát réa is alkalmazható, mert
bizonyára már akkor fogamzottak meg azon adatok
megnyán — habár akkor még messze voltak a kivi-
teitől — melyek által később a színpadról nemzetébe
szólt.

Már fentebb említök színművét, melyet gye mek
korában írt.

Legkorábbi darabjainak egyike „Hulda“ épen nem
tragedia, mint czimlapja nevezi, a mű emlékeztet ben-
nünket egy az ős pogánykorból átszarmazott éjszaki
költeményre.

S ha benne püspökről és gyónásról van is szó,
az nem kevésbé látszik ellentétben a többivel épuky
mint a kereszténységre vonatkozó helyek a Nibelungen
hösköltéményben.

Talajdonképen elragadtatást nem eszközöl, mert
túvol esik tőlünk az esemény, idegen és valkóros,
különösen áll ez magáról nőhőséről, kiben a hálkürök-
hoz hasonló erő egyesül a lágyasággal s a céljaira szol-
gáló férjgyilkosságtól sem undorodó vadság csodá-
latosan párosul a jóssággal és szelidséggel. Kezdetleges
szenvedély kelti őt a gondolatra, hogy kedvesével,
kit egyedül bírnia nem lehet, a lángok martalékává
legyen.

Kitünőleg tünteti fel a merev, daczos szellemet,
mely az ősz zord nemzetet jellemzé, a vérboszú borzasztó
s amellet nemest törvényét.

Igen jól sikerültek a beszűtő dalok, mondák és

uágben tartalmazván ezitromsagat, bővebb élvezet után sem okoz kellenclenléset, s a legmelegebb időben is vízzel vagy savanyúvízzel vegyítve kellemes üdítő italul szolgálhat.

(Vége következik.)

A zombori nőegylet társas vacsorával egybekötött bálja.

Üdvözölgy Karneval! Tégod dicsőit az ogész farsangi sasion!

Tégod magasztalnak a mamák leányaikkal, neked áldoznak a papák lapos tárcáikkól!

Neked tömjéneznek a házasanól fiatal urak, hogy oly sürűn nyujtassz nekük alkalmat feleségválasztásra! Áldás és hála neked, hogy meghilteled nőegyletünkét amaz ideával, mely szülte a febr. 9-iki nagyszerű mulatságot! Azt hittem, hogy csak Londonban koronahercegnek számára lehet fényes bálkot rendezni, — de meggyőződtem, hogy ez kisebb városokban is lehetséges, nem pénzrel, — hanem ügyességgel, tapintatossággal, összetartással, szeretettel, őszinte szándékkal a kitűzőt jól jézi íránt.

A városház nagyterme fénytengerré volt átvárrólva, melyben szebbnél szebb tündéralakok hullámzóttak. A teremből lépót elragadta a nagyszerű látvány. Beljebb lépve az elragadtatás fokozódott, midőn itt lengyel ott magyar, itt francia ott angol, itt chinai ott török, itt bohóc ott cigány, itt lovag ott középkori francia udvari jelmez viselő bájos hölgyekkel találkoztál.

A szem nem tudta hova s mit nézzen meg, előbb valósággal bámulni kellett. Fél kilencz órákor kezdődött a közcavosora. Versenyre hivatottak a jelmezcs pinczérnők a vendégeket asztalaikhoz. Nehéz volt a választás, hogy melyik jelmezű pinczérnőhöz szegődjünk. Segítettünk magunkon úgy hogy minden asztalhoz mentünk valamit enni. Így kielégítettük csinálva vágyunkat a pinczérnők nagyobb részével beszélhetni s szemekbeilvashatni. Volt sürgés-forgás mint Páris nagy Caffé-iban; kínálgatás mint Venecze piacznán.

A pinczérnők közt legfeljebb voltak a lengyel, török és cigány jelmezű viselőik. A kedélyes vacsora után jött a táncz, mely után a pinczérnők hön epedtek s reggelnél nem is hagyták föl vele.

A bál másnap este ismétlődött s ismét világos kivríradót tartott. Ez eléggé bizonyítja a mulatság kedélyességét. Fúszereztek a vacsorát ép úgy mint a táncmultságot főispán ur s neje kikindá vendégeikkél.

Ezen bállal összekötött társas vacsora a nőegylet által rendeztetett az épitendő kisedővő javára. A siker nagyszerű volt mint maga mulatság. A bevétel ezer hét száz (1700) forint. Az érdem első sorban az egyetli ügybuzgó elnökek tek. Esztergambélen. Vele érdemben osztoznak ügyességük és ernyedetlen fáradozásuk által kitűnt rendezők: tek. Latinovics, Szemző, Bartal, Cziedler, Reiter,

nem kevésbé hat, mint Björnsonnál mindentűti, a termé szét, melyben az Edda szellemöl áthatot cselekvény játszik.

A második kis szinműt Björnson drámai művei közül „Harcok között” címűt visél, tárgyát igazi nemzeti esemény, — a jogos norvég király Sverre és Magnus közötti háború egy epizódja képezi. A cselekvény egyszerű magános kunyhóba vezet, a környék magas hóval van borítva, a távolban döl a harc s az ég élénken van megvilágítva az égő falvak píráló fényétől.

Amint Sverre beszél, úgy értjük, hogy a norvégiak a kiváló alakot 1170-től maig megtartották hű emlékeztékben.

Valódi norvég alakok Halvard és Inga házaspár, kik szeretik egymást, mégis csaknem mint ellenségek állanak szemben egymással.

Az első szót egyik sem akarja kiejteni, mint valódi norvégek hallgatnak, de mindenik keres alkalmat a másikkal tudatolni azt mint szereti: „Midőn mondanod nem közölheted szímmel, dalaira bíza azokat, — úgymond — míg ő új ivét metsző, ulván a nap hevében a kút mellett; addig én, ki boldog voltam, hacsak láthatam is őt, elhagytam gyermekemet s a cserjék közé rejteztem.

Ekkor énekelni hallám őt. Nagy isten! ezt sohasem felejtethem. Vitéz atyák fiainak nehéz kardcsörgétek között néman űni asszonyaik mellett s hallgatni a rokka egyhangú zörgést, nehéz nyulakra és fajokra vadászni, ha a völgyből harci zaj hangzik hivatogólaz, a szerzett zsákmány és hatalom megsztatik, de még nehe-

Korics úrhölgyek. Koszorút az érdemnek! fogadják e koszorút a nemes hölgyek e nyilvános és ünneppéyes elismerés őszinte kifejezésében!

Ozmani.

H I R E K.

Helyi hírek

IX. Pius pápa meghalt!

Az ogész katolicus világót súlyos veszteség érte. A bajai plébánia templom tornyán is gyászholgóleng, e város lakóisága is oszdon mely gyászban, mely őt világrészre szől — IX. Pius pápa családí névén: Maffeo Perretti János Maris született 1799-ben május 13-án, a pápai trónra 1846 június 16-án lépett; meghalt 1878. febr. 7-én. Közel 32 évig volt a katolicus világ főpapzata: szeretetre méltó egyéniséggel és ritka erővel köztisztelet tárgyává tettek.

— A bajai takarékpénztár bekvélde 1877-ik zárszámadását. Vagyona 1,028,715 frt 84 kr. Jétékony czéklora 694 forint 47 kr. költött, így a párisi magyar kölcsönöségöl egyetli 100 forint segélyze, a helybeli kir. ügymamiusi ifjúság jeles-bjéleti évenként stipendiummal látati ki s. b. A magyar aranyjáradek kölcsönből 4815 forint járult s e tekinteten sok magyarországi pénzintézetem től tett. Kiváló dícséretet érdemel, azon kövületem is, hogy saját tisztviselőinek javójáról is gondoskodik: hivatalnokainak nyugdíj alapja 9243 forint 57 kr. — A *Bajai és nagregyölő pénzintézetének 1877-ik évi forgalmát* állíták: dr. Saly Imre igazgató, Gyöngyösi István könyvelő, Radány Kálmán pénztárnok, Eckert István m. könyvvezető; továbbá a kiküldött számvizsgálók: Bischof Ferenc, Politzer Már, Szuhor Antal, végre a felügyölő bizottsági tagok: Al. Devis Alajos, Szaraceny Ferenc és Beyer Adolf.

Nyugodalás mozgalmak. E hó első felében a katolicusok kirében 20 születési és 17 halotziási eset fordult elő. A többi hitfelekezeteknél nem szólhatunk, mert dacára felszámolásunknak az illelöl kelész urak nem tarták szükségesnek az erre vonatkozó, és két sorral elvázoltból, küzletét a szerkesztéséhez juttatni.

Nevadalás. A következők gyászjelentést kaptuk: A bajai zsidó hitközség, mely fájadalmonnal jelenté fösztertelődő N a s e h r M ő z s e s f irrabbi urnak, szerzetelt lelkijásztorának, h u s z o n g t é v i érdemében és példászerű lelkesi működés után f. hó 13-án reggel 4^{1/2} órákor hosszas szenvedés után 65 éves korában történt gyzásos kimúlást. Az istenben dicsőült hál tetteim f. hó 15-én délelőt 9 órákor fognak a gyászlakból az izraelita sirkorból örök nyugalomra kísértetni. A hit és szeretet anyagiái őrizték porait! Áldás kísérje emléket! Baja, 1878. febr. 13-án. A zsidó hitközség előljárásaként.

— *Ertesztés.* A bajai keresztmudi ifjúsági betegsegélyző és önképő-egyletnek febr. 16-ára kitűzött t á n c z k o z o r u j a elégőrdült akadályok folytán febr. 23-ikára elhalasztották.

— *Intulomjék.* Jövő szombat, azaz febr. 23-án özv. Pozsonyi Alajosné, szinagyzatónék edes anyjának jutalomjékaként: „A csirkéfogó” adatik. E legujobb népszámm bizonyára élénk érdeklölést fog kelteni.

— *Nascher Mőses* köztiszteletben állott bajai főrabbi temetkezési szertartásán nagy fényvel és több ezere menő sokaság jelenlétében f. hó 15-én délelőtű 9 órától délig tartatták meg. Emléket több sikerült be-

zebb az embernek élvezeteni legjobbját a házban és a nyugalmat saját szívében.

Sverre azonban nem csak Magnust legyözni képes, ő többet tehet, a nőt férje karjái közé vezeti, kibékíti Halvardot Inga atyjával s megnyugtatta emezt.

Björnson Romában tartózkodása alatt készíte legnagyobb művét „Sigurd király” trilógiát, az s legkiválóbb mű, mit az éjszaki germán a dráma terén nyujtot. Ha e művet olvassuk, alig hihetjük, hogy szerzője azt a ciprusok és myrtusok hazájában, az örök városban írta.

Az éjszaki haza szeretét nem oszlaták el Trevi Fontana vizei.

Alig bihetni hogy Björnson, habár ő ép úgy mint minden kiváló szellem Olaszországban végtelenül felizgatott és gazdagodott, Monte Pincio elragadó látványa után Standinavia bükkerdei után vágódott volna.

Habár a norvégiak és dánok a Sigurd trilógiában a legtekélyesebb nemzeti drámát bírkák s a habár az azt átélgölő költői erő és teremői phantasia nem ritkán tündökölve öttik szemekbe, mindamellét történethez való szoros ragaszkodás által gátolva és korlátozva van. Joggal mondhatta Lobedanz.

„A költő népének kissé pedans történeti érzéke ellenében korlátozva érezte magát a beszött mondatban, ezáltal a darab a nagyszerű harmadik felvonás után kissé lazább, mint kívánatos volna.

Björnson eddigi művei a legáltalánosabb tetszéssel fogadtattak, kívánatos, hogy gazdag költői szelleme számos művel gazdagítsa még s nemzeti és egyetemes irodalmat.

szédell ünnepekkét, kiemelendő dr. Kohut pécsi, dr. Nascher berlini és dr. Krausz bajai rabbi beszédei.

— *Schulhof Lipót* bajai születési, hírneves csillagász, a világ első tudományos társulatától, az Institut de France-tól, melyt a halhatatlank társulatának szoktak nevezni, rendkívüli kitüntetésben részesült: ő nyerte el a 1000 arany frankos nagy díjat! Eljen!

— Színi szemle. Tolnay jutalomjátéka „Róza Sándor” népszámm előadása szépen sikerült. A kis Tolnay Juliska felvonás közti szavazata: „A falusi kis leány Pesten” Czuczor Gergelytől, színi nem akaráo tással fogadtattott. Jövöre részletelesebben.

— *A bajai kölcsönös segélyző-egylet közgyölése.* Jegyzőkönyv. Felvéve Baján 1878. Febr. 16-ón a városháza nagyteremben, dr. Bartsch Samu igazgató és Rosenberg Mór aligazgató elnöklete által tartott évi rendes közgyölésében melyben Eckstein Mátyás könyvvezető mint jegyző működött. 1-ór. Elnökök igazgató megállapítván, hogy 81 tag jelen van a határozottképes gyölést megnyitottnak nyilvánítva. 2-ór. A közgyölési jegyzőkönyv hiteltelenség felkeltéket Samu József képződött igazgató, Puck István hiteltöltöt és Ravasz Mihály ügyfél 3-ór. Elnökök igazgató elbterjeszté a felelgyölő bizottság és igazgató tanács által az 1877-ik évről összeállított és hiteltelést mérleget melyből kiténik, hogy a múlt évi kamat jövedelem 28,512 frt. 99 kr. s egy törzshetere mintegy 8,2% nyerenyem csak tudomást vettek s mint két testületnek a kért számadási felmérés a múlt 1877-ik évi egyhangulag megadták. Javaslatba hozták hogy Eckstein Zsigmond könyvvezető segélinek havi 37 frt 50 krajcárnyi fizetése havi 50 frt emeltessek és dr. Bartsch Samu igazgatónak az 1877-ik évről 200 frt tiszteletűt megszavazassák, az egylet érdékekben tett és tenelő fáradozások elismeréséül, mely indítvány énlékekben eszmecserére után, egyhangulag határozottá emeltetett 5-ór. Az alapszabályok értelmében a következők 6 igazgató tanács tag kisorsoltatván: m. Schmetzer Ferenc, Boschn Péter, Kobeltrusch Tobias, Kohn Pál, Koller Ázoston és dr. Struhák István, újból megválasztatták; Schmetzer Ferenc, Boschn Péter, Kobeltrusch Tobias, Kohn Pál, Koller Ázoston a 6-ik helyre pedig Krishaber Károly, pótlagoknál Müller Henrik és Lerner Antal. 6-ór. A felügyölő bizottsámból: Korenyschek Vince és Olaj Lajos helyébe helyöltek: egyhangulag megválasztottak: új: Tury Mátyás, dr. Margaitis Elek már 7-ór. 1873-ik évtársulatától évi végével végleszámolások: a közgyölés, az alapszabályok értelmében, 5 ezen átvárslatnál érdeket egyetli tag a leszámítási ellenőrzésére megválasztandó, a választás esett: Tury Mátyás, Kollár Antal, Schleszer Lipót, Poltak Jakab és Schön Antal urakra. Mire a közgyölés befejezetett, jelen jegyzőkönyv lezáratott és hiteltelételt. Az elnök megnyitö beszédét és jelentését jövő számmal hozza.

— *Általrend.* Vasknap, A „Verehasz” (7-szer) 3-ik bérlet színet. — Hétfő, A Királyi Csök. 3-ik bérlet 8-ik szám. — Kedden, A Gyilkos. és „Száll Kató a falu árva.” Szegszárd P. jutalmal — Szerdán, a kőböltöt tündéralom miatt nem lesz előadás. — Csütörtökön, „Giróld-giróla (másodoszok), bérlet színet rendes helybatal. — Pénteken, „Szerkefő” bérlet színet. Özv. Pozsonyi Alajosné jutalomjátékait. — Vasknap „Nagyapó”. Bérlet 9-ik szám.

Irodalom és művészet.

Táboraszy és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapestben megjelent legujobb zeneművek: „A sarga esikő” Csepregy népszámmúveinek tíz kövdeveltségű dala: 1. „Tul a Tiszán. 2) Eleutében mindig 3) Bujdosik a kedves rozsmán. 4) Nincsen annyi tenger-csillag. 5) Csárdás kis kalapat. 6) Barna legény. 7) Ha megemegy a templomba. 8) Tarka kendőfő bognara. 9. Ne menj el. Tul a Tiszán. 10) Budapesti kis barna. Szerző Szentirmay Elemér. (Németh János.) Énekhazra zongoracsírtéttel (egy zongorára) alkalmazta Erkel Elek. Ara 1 frt.

Bednár Agoston ideig. nyug. segédlelkész Bányán (n. p. Kalocsa) előzetési felhívást becsótott ki ill. c. m. munkára: N e p s e r u j b o s z e d o k e k a k e r m h á z i n e v e l e s r e b l. A m. Könygszörfer. Márton beszédei és több jeles nevelésen nyomon van összeállítva: a tizenegy ívre terjedő díszesen kiállított könyv ára csak 80 kr. Gyűjtők 10 példány után egy tiszteletpénzt kapnak. A könyvet melegen ajánljuk.

Útleti tudósítás.

Baján, 1878. febr. 16-án
Buza 11 frt. zab 5.90—6 kukorica 6.60 árpa 7. kőles 6.70 rosz 7.40 Az árak 100 kilogr. után.

Szerkesztői üzenetek.

Ozmani! Zombor. Kőszönmű. — R. F. Zenta. Jövő számban: „A zongora”; s szímből helyölke mint maradt ki. Szép Zentától. — F. J. Post. A kérdéses ügyben levelem már utban van. — T. R. Pest. A múlt leveleiben érintet dolg, bármily terjedelmes lesz, örömmel fogadtatik. — B. A. Post. Szíves megemlékezésért igen nagyra becsölöm, ugyhiszem küldeményem rákérhez jött.

Felölés szerkesztő:

Dr. Margalits Ede.

9—2

MATTONI

BUDAI KIRÁLY KESERUVÍZÉT

a bel- és külföldi első orvosi tekintélyek megrszóztótt nehéz székelési bajokra, és minden előbb származó betegségek legmelegebben ajánlják.

Mattoni és Wille es. k. ud. szállító a 6 egyesített budai király-keserűvíz forrás tulajdonosa: Deák-forrás, Henrik-forrás, Széchenyi-forrás, Hildegard-forrás, Hunyadi Mátyás-forrás, István-forrás.

Használati utmutatás 2018. Budapest, Dorottya utca 63. sz. Raktára Baján: Herzfeld Jakabnál.

Amerikai varrógép-ípar.

Ki hitte volna ezelőtt 25 évvel, mikor egy új találmánynak még csak első kezdeményései lettek ismeretesebbek Amerikában, hogy ez új találmány legyen hivatalos és különösen a nőknek kezeli pótolni, vagy legalább azoknak munkáját oly nagyszámú mérvben megkönnyíteni és gyorsítani, ki gondolta volna, hogy ez a találmány, a varrógép a nők társadalmi állásában valódi átalakulást legyen képes előidézni. A varrógép nemcsak eszközt nyújt a varróknak, kinek a megelégelt különösen oly nagy gondallal jár, hogy magát kellőleg és tisztességesen táplálhassa, s a társadalmi állását illőleg fenntartsa: de a családi életben is oly megtakarítást eredményez, mely ez ideig a kézi munkák lassúságánál fogva elérhetetlen volt; főleg ha még a családjának egy sereg apró gyerekeiről is kell gondoskodnia, a varrógép segítségével most néhány óra alatt többet kereshet, mint eddig többheti megfizetett kézmunkával.

Mint minden új találmánynak, úgy a varrógépnek is sokáig sok elleneskedés és méltatlan előítéletek ellen kellett küzdenie, míg jelenlegi helyét a társadalmi életben kivívhatta.

A ki csüggedhetlen tevékenység és fáradsátlanság által a varrógépet folytonos javításokkal oly világszikké tették a tudta tenni: Singer J. M. amerikai polgár.

Singer J. M. német szülőtől származik, kik kivándoroltak Amerikába. Singer J. M. adott lételet a varrógép-íparnak, mely most sok százezer embernek ad foglalkozást és kenyeret. Singer J. M. varrógépgyárai — czég: „The Singer Manufacturing Co. New-York — még az amerikai nagyszerű fogalmak szerint is utóéletlenül állanak.

Hogy a t. olvasóknak fogalmuk legyen e nagyszámú telep kiterjedéséről, néhány hitelen adatot közölünk itt. A Singer féle telep áll négy gyárból Amerikában melyek 7500 munkást foglalkoztatnak, s nagyszámú fametsző gyárral, selyemfonókat stb. foglal magában. Legnagyobb az Elisabethporti (States New-York, North-Amerika) gyártelep. Ennek az épülete oly roppant területet foglal el, mint 30 a napkeleti tartományok közül. Az a gyártelephez tartozó szabad téren van a kézművészet saját vasutja, mely egyenes vonalban mintegy nyolcz kilométernyi hosszúságot tenne ki. A főpületnek van hat emelete, melyek közül kettő a föld alatt van. E gyárban készülnek az emberi szellem és tetterő segítségével a legtekélyesebb gépek, s épen ezáltal lehetséges, hogy az amerikai a varrógépeket oly szigorú pontossággal, és egyenlőséggel készítik, hogy azok teljesen elűnjek az utána-tóktól (Németországban s más egyébütt utánzó varrógépektől.) A The Singer Manufacturing Co. czég fizetéseit évenként 2.200,000 dollára (több mint 5 mil-

lió 875,000 frtra rúgnak. Az ezernyi munkásokon kívül a Singer Company egyedül csak az Egyesült Államokban 1800 utazó ügyönt foglalkoztat. A fiktellepek nagyszámával együtt, de nem számítva az aligpépek nagyszámával együtt, évenként 250,000 munkát bírára lehet 40,000-re. Átlag évenként 250,000 varrógép készített; 1870-ban a The Singer Manufacturing Co. czég 262,316 varrógépet adott el. Hogy e gépek Európában is nagy juttatást nyújtak ki, kiténik abból, hogy Magyarországon, Ausztriában és Németországban Neidlinger G. vezérigazgatója alatt e czégnek nem kevesebb, mint 63 főhája, Angolországban és Franciaországban 71, Hollandiában 9, és Péterváron, Stockholmban, Brüsselen, Madridban mindenütt egy-egy üzlete van, s aligpépek által képviselve van majd minden nevezetesebb városban. Ausztriában a 60-as évek óta saját üzletei vannak a gyárnak Bécsben, Prágában és Linzben. 1876 óta Magyarországon városban Budapesten is váci utcában a vastuskónál. Az 1876-iki philadelphiai világkiállításra a Singer-féle A család, szabó, cipész- és más kézművesvarrógépek a legnagyobb kitüntetéset nyertek, mely csak egyáltalában adható volt, a legteljesebb szerkezetért s azon nagy használati képességért, melynek fogva az oly czélra használható, melynek fogva az oly czélra használható. E nagy eredmények dacára is a The-Singer Manufacturing Co még mindig oly törekszik hogy a varrógépeket tökéletesítse, és az új iparágak részére is használhatóvá tegye. A családi gépeknek eszközt jelentenek javításon kívül, az említett czégnél sikerült egy igen cselező varrógépet a cipészek, továbbá javított gépeket a szabók, nyereggyártók, zsákgyárosok, könyvkötők stb. számára létrehozni.

Az eddig mondotakkal a t. olvasó alkothat magának egy kis képet az amerikai-varrógép-íparról, s még csak egy körülményt kell figyelembe ajánlanunk, mely a varrógép-eladást Magyarországon némileg bizalmatlan s gyanakulatos színt tüntet fel, s egy fokra helyezte a részletelevet s más, szédélges alapuló üzletek állásaival, melyekkel leginkább a középosztályt zándékolják befűzni. (Ép az a körülmény, melynek meg kellene könnyítenie a középosztályhoz tartozóknak a varrógép vásárlását, t. i. a részletfizetésre való eladás, szolgáltatott legtöbb alkalmat a visszaélésekre.) Az oka ennek sok gégyáros szédélő eljárása volt, kik rossz áruikon (többnyire utánzókat vagy ujon fizetett régi gépek) így akartak tudni. Száz meg száz ürügy volt, melyekkel az ilyen rossz varrógépeket azoknak, kik csak mentől olcsóbban akartak vásárolni, a nyakukba tolták. Igérték 10 évi jótállást s több effélével, és ha a vevők meggyőződve a gép rosszaságáról, fizetni nem akartak, vagy pedig nem lévén kerestük, fizetni nem tudtak, kurtán bántak velük, a szegény vevő beporítottat, s elveszté a gépet, valamint a már fizetett részleteket, ha ugyan nem még többet is. A gépet, ha végtelre került a sor, az árverésen rendszeren az előbbi eladó vette meg csekély árárt, akkor egy kicsit

kicsiszolta, aztán meglét a nyakába toltá valakinek, perze mint új gépet.

Ez az eljárás, melyet a szédélő kereskedők nagy kedveltek, eléggé megmagyarázza, hogy voltak képesek ékez az áruk, a közép osztály u. n. „jöttévi”, sokkal olcsóbb áron adták gépeiket, mint maguk a gyári részesei. Azelőtt sokan elteledezték meggyőződési a gép jószágáról, csak azt merték hogy olcsó, és aztán megvették.

De a jó eredeti amerikai varrógépeknek, s különösen a Singer Co. féleknél nem nagyobb mérvben való elterjedése a legfőképpen bizonyította annak, hogy a közönség most már egészen más szempontból ítéli meg a dolgot. Mai napság már, mikor a pénz nem önzik oly többet, mint az u. n. „gazdasági föllendülés” idejében, kiadott pénzért mindenki jó és céljának megfelelő varrógépet akar szerezni.

Nem csekély kérdés a varrógép vételénél a jótállás, a kereskedés kérdése sem. Az embernek mindig azt kell magától kérdenie: vajon létezik-e az a czég, amelytől én a gépet vásároltam, addig ameddig maga a gép eltar? Ha az illető felelő bizonylatában van, ha a gépeladónak még névvel sem ismeri jóformán, annál kevésbé pedig annak főnállási bizottságot akkor jobb ha annak a gépeivel nem is kezd semmit. Ezernyi varrógép van a legkülönfélébb nevek alatt, melyek közül sok nyilvánosan ajánlott is, s melyek némelyike már bizonyos hírnévvel is bír, de a melyek most már használhatatlan és hiába vernek, miután gyárosaik nem léteznek többé, vagy pedig az illető vevő előtt ismeretlenek. Éneklőgya arra nézve, aki varrógépet akar vásárolni igen fontos tudni, hogy 6 nemcsak egy szilárd és jövendő gyárossal, de ép oly szilárd kereskedővel is lép összekötésbe, ki őt minden szükségességgel képes ellátni, ami csak megkívántatik a varrógép cselőru közéleléshez és használatához. Leginkább ezen alapul a jótállás, amelyet ugyan minden gyáros és eladó áraképes meg foglamára is megígér, de csak ritka esetben képes meg is tartani, mivel e gyárosnak és kereskedőnek legnagyobb része ép oly váratlanul tűnik el, mint ahogy jött. Minden vevőnek érdekében áll tehát, hogy elővigyázó legyen, s ott vásároljon gépet, ahol meglehet győződve hogy az illető vagy a gyár szilárd és állandó léte. Így második fő feltétel végre, oly varrógépet választani, melyet lehetőleg sokoldalulag lehesen használni.

Ezekben utmutatást adtunk olvasóinknak, mit tartsanak szem előtt a varrógép vásárlásánál, s e közleményt azon kívánsággal zárjuk, hogy mindenkinek saját érdekében, egyetlen háztartásban se hiányozzék egy jó és gyakorlati varrógép. A The Singer Manufacturing Co. New-York, melynek magyarországi főirokára Budapesten, a váci utcában (a vastuskónál) van, egyszermind minden nagyobb vidéki városban megbízható ügynőségek által van képviselve.

The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika.)

Van szerencsém köztudomásra juttatni, miként valódi amerikai varrógépeink gyári raktárát

Baja és vidékére nézve

SCHLESINGER M. L. úrnak Baján mint kizárólagos bizományosunknak adtuk át.

Egyuttal óva figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy miután eredeti amerikai varrógépeinket Baján csak Schlesinger M. L. úrnak adjuk, egyéb hirdetett gépek utánzókat.

A fő-igazgatósig.

The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika.)

Wir erlauben uns hienmit zur gefälligen Kenntniss zu bringen, dass wir unsere Fabriks Niederlage von original amerikanischen Nähmaschinen

Für B a j a und Umgebu ng

mit ausschliesslichem Rechte Herrn **M. L. SCHLESINGER** in Baja übertragen haben.

Gleichzeitig warnen wir und machen das P. T. Publikum aufmerksam, nachdem wir unsere original amerikanischen Nähmaschinen in Baja nur Herrn M. L. Schlesinger am Lager haben, alle anderweitig anoncirten als Nachahmungen zu betrachten sind.

Die Generaldirection.

Legkiválóbb gyógyhatású

MAGYAR ÉDECS MUSTÁR

F á c z á n y i Á r m i n

gyógyszerésztől Budapesten, X. kerület Kőbányán.

Ezen gyógyszerileg készített mustár különbözik minden eddig ismert mustároktól azáltal, hogy nemcsak a busmúci ételek használatánál legjobb s legkellemetesebb élvezetet nyújt; — hanem egyszersemind, mint a legkiválóbb s legjobb hatásúnak bizonyított **öv- és gyógyszer** is. Nevezetesen a rossz étvágynál, az ételek gyenge emésztésénél és onnan eredő savanyu felbőgésnél, s szorulósknál, valamint az idült gyomorhurutnál főülmulhatlan gyógyhatású szer, amely a gyomorban lerakodott nagy mennyiségű nyákát, a mely az emésztést hátráltatja, felolvasztván, azt egészen a gyomorból eltávolítja, és annak további képződését megakadályozza; a gyomorban és a belében kellő és kellemes meleget előidézve, ezek után a hurut is végképen elmarad; — ugyszinte az ugynevezett száraz és fulladozó hurutnál (Schleim asthmánál) valamint a gyomor és a mellnyálkahártyánál, és az aranyérben szenvedőknek legjobban ajánlható.

Ára 1 nagy üvegnek 1 frt, kis üvegnek 50 kr. postán szállítva a csomagolás külön számítottat. Kapható a készítőnél **Fáczyáni Armin** gyógyszerésznél **Budapest Kőbányán**. Ismételadok kedvéző százelekből részeseülnek.

A Gyomorhurut ellen legbiztosabb gyógyszer.

Tekintetes **Fáczyáni Armin** gyógyszerész úrnak Budapest-Kőbányán. Örömmel tudósítom önt, hogy a mult december elején nekem megküldött gyógyhatású mustárjának három beti használatát után, a szenvedett gyomorhurutól teljesen meg szabadultam, miért is önműk öszinte hála-köszönettel vagyok; kívánom uraságotól ismételve megkérni, miszerint nekem most ismét abból a jó mustárból három üvegvel mielőbb postá-utánvételtel küldeni sziveskednék. Tisztelettel maradok. — Besztercebányán 1878. január 18-án. Ripely Antónia s. k.

Tekintetes **Fáczyáni Armin** gyógyszerész úrnak Budapest-Kőbányán Tisztelt gyógyszerész ur!

Kérem legyen szives postafordultával kitűnő **gyógyhatású édes mustárjából** még öt nagy üvegvel utánvételt részre megküldeni. Az eddigi két üvegnek már is igen jó hatása van, mert a gyomorhurutól tisztultam kezdek. Teljes tisztelettel — Detk u. p. Ludas, Hevesmegye, 1878. január 16-án. C s e r h a J ó z s e f s. k.

A t. cz. közönség különös figyelmébe ajánlunk még, **Fáczyáni Armin** gyógyszerésztől főtállalt és cs. kir. kizár. szabadalmazott.

„Fogpapir.”

a mely valamint a fogfájást, úgy a csuszos fejfájalmat, arcz és fülzsággatást rögtön megszünteti. Ára egy egész csomagnak 1 ft, egy fél csomag 50 kr, postán szállítva 10 kral több. — Kapható a főtállaltól **Fáczyáni Armin** gyógyszerésznél **Budapest, Kőbányán**.

Tekintetes **Fáczyáni Armin** gyógyszerész úrnak Budapest-Kőbányán.

E soraim vételénél fogva tisztelettel kérem sziveskedjek postai-utánvételtel mellett, czimem alatt **Mező-Berénybe** két csomag fogpapirt mielőbb megküldeni, nehogy a fogpapir hiánya miatt, még sokáig kellesen az igen is kiállatlan fogfájást túrnóm; mert tudom, hogy annak megérkezése előtt csak is a hideg vas menthet fel, — de hatálosabban a fogpapir nem ismerem, — melyért óhajtom is, hogy a gyógyszerész uramt azon eszálhatlan gyógyhatású „fogpapir” feltalálóját, az isteni gondviselés még sokáig a szenvedésemberiség javára éltesse; — azt kívánja háladatos tisztelője — Mező-Berény.

Holtzer István s. k. (tisztartó.)